

○ ترجمه محمود رجبی

تعاونی‌ها در برخی از مؤسسات آموزشی منطقه آسیا

قسمت سوم

در ژاپن، به لحاظ محدودیت قانونی، معامله تنها با اعضاء مجاز است که البته همین امر به خودی خود علاوه بر این که مانعی در راه داد و ستدهای تجاری تلقی می‌شود، نوعی استحکام و تقویت بنیه شرکت را به دنبال دارد. این تعاونی‌ها، اجباراً می‌بایست نیاز مندی‌های اعضاء را بر آورده نمایند، چراکه عدم موفقیت در ارائه خدمات با اعضاء عملاً منجر به شکست و از هم پاشیدگی شرکت می‌گردد.

۵- جریان‌ات روز و توسعه

وضعیت فعلی تعاونی‌های دانشگاهی در بسیاری از کشورهای منطقه چندان مستحکم نیست یا لاقلاً از استحکام کافی جهت رویارویی با رقابت ناشی از نوسانات و شرایط به وجود آمده که در یک فرآیند رقابت آزاد وجود دارد برخوردار نیستند. بسیاری از کشورها همچنان به ارائه امتیازات و پرداخت یارانه (به عنوان مثال، در قالب خانه‌های بدون اجاره، برق آزاد،

مناسبتی هم جهت رفع این موانع انتخاب و به اجرا درآیند. این گونه مسائل و مشکلات، اساساً مرتبط با «پایداری و رشد تعاونی‌های دانشگاهی خواهند بود».

* انسجام (استحکام) عمودی و افقی

کشورهای منطقه از جمله هند و فیلیپین همچنان قادر به ایجاد فدراسیون‌هایی در سطح ملی برای خود نبوده‌اند و در نتیجه از دریافت کمک‌های جمعی در راستای معرفی راهکار سیستم‌های خرید مشترک (انبوه) و

تجهیزات، میلمان و غیره)، به تعاونی‌ها ادامه می‌دهند که این امر موجب ارتقاء وضعیت آنها نسبت به دیگر بنگاههای تجاری بی بهره از این گونه امتیازات خواهد شد. لیکن، نباید از این نکته مهم غافل بود که وابستگی (سمپاشی) آنها نسبت به تعاونی‌های دانشگاهی، هزینه‌های زیادی را برای آنان در بر خواهد داشت. بنابراین، مسائل و مشکلات فراروی آنها، می‌بایست شناسایی شده و همزمان درمان‌های

حمایت برای بهبود و پیشرفت سیستم‌های مدیریت، محروم هستند. این امر باعث تبدیل آنها به بنگاه‌های تجاری مستقل ولی دارای قدرت معامله (تبادل کالا و...) کمتر می‌شود. مشکل جمع شدن با یکدیگر به لحاظ فعالیت عدم کارآمدی تمامی طیف‌ها و منابع برای فعالیتهای تعاونی، در واقع موضوعی است که طی سال‌های جاری تحت عنوان پروژه‌های از سوی ICA و ICA ROAP (کمیته‌های فرعی) و بر مبنای تعاونی‌های دانشگاهی در دست اقدام می‌باشد.

NFUCA در ارتقاء میزان انسجام و استحکام بین تعاونی‌ها در اندونزی و مالزی بسیار با نفوذ و تأثیر گذار، حرکت کرده است.

در مورد تعاونی‌های دبیرستانی، تنها مالزی و اندونزی قادر بوده‌اند که انسجام و یکپارچگی افقی آنها را سامان دهند.

در شرایط عدم وجود سازمانی در رأس تعاونی‌ها، یکپارچگی و انسجام افقی بین تعاونی‌ها از طریق پیمانهای تجاری بازرگانی از دیگر اقدامات جایگزین محسوب می‌شود. این حرکت قبلاً در قالب تلاشهایی در سنگاپور و تایلند، آغاز گردیده است. حرکتی که نتیجتاً دستاوردهای متعدد و مرکبی را هم در پی داشته است. اصولاً دست‌یابی به پیمانهای تجاری استراتژیک بدون رنجیره‌های ارتباط رسمی با یک سازمان به عنوان سهامدار، مقوله‌ای است مشکل (دشوار). نقش سازمانهای تعاونی در سلوچ ملی، در ارتقاء سطح تعاونی‌ها در میان انستیتوهای آموزشی (آموزشی) در کشورهای هم‌چون مالزی، سنگاپور، سریلانکا و کره و ژاپن به نتایج خوب و ملموسی منجر گردیده است. در بسیاری از کشورها، این طور به نظر می‌رسد که توجه به اهمیت این بخش از کار مورد بی توجهی یا لاقط کم توجهی قرار گرفته است.

* توانمندی‌های اقتصادی

با توجه به محدودیت قدرت خرید دانشجویان و موانعی که در زمینه تولید (عملیات) وجود دارد، عوامل ایجاد و تضمین توانمندی‌ها برای تعاونی‌های دانشگاهی،

تعاونی‌ها در مؤسسات آموزشی، می‌بایست جزء بخشی از جریان پویای نهضت تعاون در زمینه روابط تجاری و انسجام ساختاری تلقی شوند که بدون توجه به زمینه مذکور، بقاء و رشد این نهضت در آینده دچار خدشه خواهد شد.

همواره از اهمیت بسیاری برخوردارند. صنایع پلی تکنیک در سنگاپور، از طریق تشکیل یک تعاونی مشترک با تأکید بر پذیرش عضویت همه دانشجویان دانشکده‌های ذی ربط تحت یک مدیریت واحد (در تعاونی) عملاً منجر به کاهش فرق العاده هزینه‌ها گردیده است، این عوامل بر ناتوانی و مشکلات اقتصادی حاصل از آنها، فائق آمده است.

اخیراً طی همایشی تعاونی‌های دانشگاهی سنگاپور در سال، موضوع کمبود سرمایه در گردش کافی و نیز تشکیل خود سرمایه به عنوان یک مشکل اساسی شناسایی و مورد بحث و بررسی قرار گرفت. اقدامات خاصی که در این زمینه توسط کشورهای نظیر فیلیپین، مالزی و اندونزی صورت گرفته، این عامل را به عنوان یکی از عوامل عمده تأخیر و تعویق رشد و توسعه معرفی نموده است. تعاونی‌های به مراتب کوچکتر طبیعی است که سرمایه‌های به مراتب کمتری هم داشته باشند.

* امور مربوط به مدیریت

برخی از کشورها نظیر هند و اندونزی، در ارتباط با مدیریت و رهبری یک حرکت تجاری - مصرفی در اقتصادی مبتنی بر رقابت در بازار، به تحریکات محدودی دست یافته‌اند. این حرکت را البته به عنوان، مدرکی دال بر موفقیت در بسیاری از تعاونی‌هایی که توسط دانشجویان عضو، داوطلبانه و بدون تخصص حرفه‌ای اداره می‌شوند، می‌توان تعمیم داد. زمانی که شرکت‌های تعاونی قادر به استخدام افراد متخصص می‌باشند، نظیر موارد قابل رویت در ژاپن و سنگاپور (NUS)، تعاون

رشد و توسعه تأمین و تضمین می‌گردد. تحت چنین شرایطی گسترش تجارت، امری مسلم خواهد بود.

از طرف دیگر چیزی که همچنان در مورد «تعاونی دانشگاهی Chulalagkorn» دیده می‌شود آن است که اعضای هیأت مدیره خود دانش آموختگان دانشکده اقتصاد و علوم بازرگانی بوده و به این ترتیب، شرکت تعاونی در واقع دو هدف را دنبال می‌نماید. تعاونی از یک سو، از دانش اقتصادی هیأت مدیره بهره‌مند می‌شود و از دیگر سو قادر به ایجاد شرایط و فرصتهایی است که تجربیات تجاری بازرگانی دانشجویان عملاً و در یک محیط اقتصادی بازرگانی واقعی مجال رشد و بالندگی یابد.

دستیابی به خدمات مشاوره‌ای و امکانات آموزشی، مثل موارد موجود در ژاپن، مالزی و اندونزی که از طریق اتحادیه‌های تعاونی امکان‌پذیر است، می‌تواند بسیاری از مشکلات را از سر راه تعاونی‌ها بر دارد.

* چگونگی عضویت

بی‌شک عضویت با توجه به محدودیت دوران دانشجویی در دانشگاهها در واقع یکی از دغدغه‌های تعاونی‌ها در مؤسسات آموزشی محسوب می‌شود. در همین راستا هر قدر هم که مدیران مجرب و متخصص، مدیریت امور تجاری را عهده دار باشند، تداوم سیاستهای تجاری بازرگانی و طرحهای موجود، به طور کامل از تأثیر پذیری این قبیل مدیریت‌های متخصص بهره کافی نمی‌برند. در غیاب این اثر گذاریها، مسائل و موضوعات مبتلا به اداره تعاونی‌ها به شانس و قضا و قدر سپرده می‌شوند. برخی از تعاونی‌ها خود را بنا بر طرحهای بازنشستگی نوبتی (گردشی) برای کمیته‌های مدیریت و صرفاً به منظور کسب اطمینان از تداوم حضور بعضی از اعضای یک نسل به نسل دیگر، منطبق نموده‌اند.

«تعاونی دانشگاه Chulalagkorn» برای حل این مشکل، راه حل منحصر به فردی را به کار گرفته است، بدین ترتیب که از طریق مجاز شمردن فعالیت دانشجویان فارغ

التحصیل از دانشگاهها و باقی ماندن در عضویت دانشگاه، ادامه حضور آنان و استفاده از خدمات آنان در تعاونی عملاً وجه قانونی داده است.

تعاونی حتی یکی از «شاهزادگان» را همچنان به عنوان عضو نگه داشته و البته وی قبلاً دانشجوی همان دانشگاه بوده است. از دیگر اقدامات تعاونی، می‌توان به افتتاح فروشگاههای خارج از محوطه دانشگاه اشاره نمود. مکانی که دانشجویان سابق در آنجا مشغول به کار و فعالیت هستند.

* گزارش فعالیتهای تجاری بازرگانی

تأکید بر این واقعیت که تعاونی می‌بایست همچنان در جهت برآوردن نیازهای اعضا، فعالیت نماید، ضروری است. در چارچوب همین طرح است، که حتی مشخص شده تعاونی‌های دانشگاهی قادر به تأمین زنجیره‌های کامل از خدمات تمام و کمال مورد نیاز اعضا، نیستند! مسأله بیمه موضوعی است که منحصراً در تعاونی‌های دانشگاهی ژاپن، هنوز و همچنان در اولویت برنامه ریزی‌ها قرار دارد. بسیاری از مردم، گسترش تجارت و بازرگانی در قالب تحت پوشش داشتن جامعه دانشجویی و تمامی نیازمندیها در زنجیره‌های کامل از تولیدات و محصولات را شاهد می‌باشند. اصولاً عایدات ناشی از معاملات تجاری، بستگی تام به قدرت خرید اعضا خواهد داشت.

* عدم حمایت مقامات و مسئولین

این مشکل که در فیلیپین و در خلال برگزاری همایشی در سنگاپور بر ملا گردید، در واقع دلیلی است حقیقی که در بعضی موارد در اندونزی و تایلند به وضوح رؤیت گردیده است. در تعدادی معین از تعاونی‌های دانشگاهی، که یارانه و یا امتیازات ویژه‌ای به آنان تعلق نمی‌گیرد، این موضوع به مراتب حادتر است. تحقیقاتی که درباره تعاونی‌های دانشگاهی ویتنام انجام گرفت نیز، این نکته را در بر برداشتهای بسیار بدی از تجربیات و عملکرد گذشته این تعاونی‌ها داشته و حتی ترجیح می‌دهند که از بنگاههای تجاری

خصوصی، حمایت‌هایی را به عمل آورند. دانشگاه تکنولوژی هانوی، به منظور ارائه خدمات مناسب، اقدام به تأسیس یک کارخانه خصوصی نموده است. با این حال تعاونی‌ها محدود به مؤسسات آموزشی هستند تا آنها نیز به نوبه خود تنها دارائی‌هایی را که در اختیار دارند، به عنوان «زیر ساخت‌هایی که لزوماً می‌بایست وابستگی تمام و کمال به مقامات دانشگاهی داشته باشند بتوانند تعهدات و دیگر خدماتی را که قول داده‌اند، تا حدودی برآورده نمایند.

* برنامه‌ها (دستور کار) برای سال

۲۰۰۱

برنامه ریزی‌های تعاونی‌ها در ارتباط با مؤسسات آموزشی، می‌بایست به گونه‌ای صورت گیرد که نیازهای مرتبط با همبستگی و پیمانهای استراتژیک را برآورده نماید. عملکرد موازی و متقارن این قبیل تعاونی‌ها که در برخی از کشورها مشاهده گردیده است، بیانگر ضعف رقابتی در توانایی و عملیات تجاری کارآمد آنها است. اگر چه تعاونی‌های آموزشی و دانشگاهی از خود چهره‌های شاخص ارائه کرده‌اند، اما در زمینه رویارویی با چالشهای بازار، پیمانهای استراتژیک، عاملی حیاتی برای موفقیت محسوب می‌شوند.

از دیگر ابعاد برنامه ریزی‌های آینده، پی ریزی روابط مستحکم بین تعاونی‌های بزرگ است. تجربیات به دست آمده در مالزی، سریلانکا و ژاپن نشان دهنده اهمیت ایجاد عملیات زنجیره‌ای به منظور تقویت موقعیت تعاونی‌ها در بازار است.

همایش سال ۱۹۹۶ در سنگاپور، سیمای تعاونی‌ها در قرن بیست و یکم را به شرح ذیل ترسیم نموده است:

تا قرن بیست و یکم، تعاونی‌های آموزشی اقدامات زیر را در دستور کار خود خواهند داشت:

* بهبود کیفیت با آموزش اعضا از طریق گسترش صنایع کوچک و کاربردی و ایجاد سیستم‌های الکترونیک تحلیل اطلاعات، فروش ماشین آلات و تله کارتها و

معرفی (ایجاد) طرحهای توسعه اجرایی ویژه اعضا.

* امکان افزایش عضویت تا ۵۰ درصد از سطح کنونی از طریق گرایش بیشتر به سوی اعضا و تنظیم و معرفی برنامه‌های افزایش دانش و آگاهی بین جمعیت دانشجویی.

* افزایش تمرکز روی خدمات وسیع‌تر قابل ارائه به جامعه از طریق قانونمند کردن برنامه‌ها و طرحهای استراتژیک بلند مدت، برای توسعه تعاونی‌ها، ایجاد (تشکیل) تعاونی‌ها در مقطع دبیرستانی و ارتقاء علاقمندی نسبت به مسائلی از قبیل محیط زیست، رفاه افراد صنعتگر و ارائه خدمات به تعاونی‌های آموزشی‌های به عنوان مراکز تجاری غیر انتفاعی.

* ارتقاء وضعیت داخلی تعاونی‌ها و پیمانهای داخلی در سطح کشور، از طریق تنظیم سیستم‌های خرید مشترک و پیمانهای تجاری، برنامه‌های ایجاد تحول در جوانان، انسجام افقی و عمودی در شبکه‌های کاری.

اهمیت این برنامه ریزی در ترکیب جدید تعاونی‌ها در رابطه با جامعه و انسجام و یکپارچگی مسائل اجتماعی وسیع‌تر رویارویی دانشجویان و جوانان است. کار کردن در جامعه دارای پیمانهای تجاری بزرگ و نیز در تعاونی‌های دارای ریشه‌های عمیق اجتماعی نیز از دیگر اهداف برنامه است.

NFUCA در همایش‌های اخیر ICA همواره بر این نکته تأکید کرده است که تعاونی‌های دانشگاهی در بطن جامعه محلی کار می‌کنند و می‌بایست از روابط منسجم جامعه الهام بگیرند. رسیدگی دقیق‌تر به مسائل عام رویارویی جوانان به طور کلی، یکی از راههای نیل به ایده‌آلهای جامعه است که علاوه بر مسائل عمومی نظیر صلح و محیط زیست و رفاه اجتماعی، قابل ذکر می‌باشد. از دل فعالیتهای دانشگاهی، نزدیکی هر چه بیشتر جامعه و دانشگاه ظهور می‌نماید.

در بسیاری از کشورها، به کوشش و تلاشهای دانشجویان، از سوی جوامع

محلّی به عنوان تخطی نگریسته و در مقابل آن مقاومت می‌شود. بدون درک مسائل و مشکلاتی که در این مسائل وجود دارد! تعاونی‌ها در مؤسسات آموزشی، می‌بایست جزء بخشی از جریان پویای نهضت تعاون در زمینه روابط تجاری و انسجام ساختاری تلقی شوند که بدون توجه به زمینه مذکور، بقاء و رشد این نهضت در آینده دچار خدشه خواهد شد.

■ پی‌نوشت‌ها:

- 1: National Federation of University Cooperative association.
- 2: Federation of University Cooperative Association.
- 3: Inter_College.
- 4: University Cooperative Promotion Commithe.
- 5: Malaysian National Cooperative Unon.
- 6: National Federation of University Cooperatives.
- 7: Kinggit.
- 8: Campan Coop Sctan Committee.
- 9: Singaraze National Cooperative Federation. (SNCF)
- 10: National Cooperative Council of Sri_Lanka.
- 11: Thailakd Consumer Cooperative Federation in Educational Ins Titutions. (TCFE)

بقیه از صفحه ۱۱

دولت، در شهر تجرین شرکتهای تعاونی پزشکان جوان تأسیس شده و ارائه خدمات درمانی و بهداشتی به مردم شهر را، از طرف اداره کل بهداشت و درمان استان عهده دار شده است. شرکتهای تعاونی مزبور با مشارکت پزشکان، دندانپزشکان، پرستاران و ... در کلیه شهرها و مناطق روستایی ایران می‌تواند دایر شده و ارائه خدمات نماید. وزارت تعاون و وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی تقاهم نامه‌ای را در این زمینه امضاء کرده‌اند. - در استانهای آذربایجان شرقی و

فارس، شرکتهای تعاونی آب بران تأسیس شده است. کار اصلی این واحدهای تعاونی این است که آب کشاورزی را از پشت سدها به مزارع و باغات هدایت نمایند. این واحدها در ارتباط با این فعالیت جایگزین بخشی از اقدامات وزارت نیرو شده‌اند. شرکتهای تعاونی مزبور با شرکت روستائیان و مهندسین کشاورزی، آب و ... تشکیل شده و علاوه بر فعالیت آب بری به فعالیتهای جنبی دیگری مانند پرورش ماهی، مرغداری، زراعت، باغداری و ... نیز می‌پردازند. این شرکتهای تعاونی در کلیه نقاطی که سد وجود دارد می‌تواند ایجاد شود.

- در استانهای مرکزی و فارس شرکت تعاونی کمباین داران تشکیل شده است. این شرکتها با تهیه تراکتور، کمباین و سایر ادوات مکانیزه کشاورزی، به کشاورزان استانهای ذیربط و همجوار خدمات کشاورزی ارائه می‌نمایند. اعضاء این شرکتها را کشاورزان و نیز افراد تحصیل کرده و متخصص تشکیل می‌دهند و می‌تواند در کلیه شهرها و مناطق روستایی کشور ایجاد شود.

- در شهر آبادان و برخی دیگر از شهرهای کشور، شرکت تعاونی معلولین ذهنی برای نگهداری و آموزش جوانانی که معلول ذهنی هستند و امکان آموزش آنها در مدارس وجود ندارد ایجاد شده است. این واحدهای تعاونی هم از سازمان بهزیستی و هم از اولیاء دانش‌آموزان حق الزحمه دریافت می‌کنند. این تعاونی‌ها که دارای اهداف اقتصادی و اجتماعی قوی می‌باشند می‌توانند در اکثر شهرهای کشور برای رفع نیاز خانواده‌های ذیربط تأسیس و دایر شود.

- در شهر اهواز یک شرکت تعاونی درمانی و بهداشتی تأسیس شده که دارای کامل‌ترین و مجهزترین بیمارستان شهر می‌باشد و بیش از ۵۰ نفر از پزشکان و سایر تخصصهای پزشکی، به عنوان عضو در این تعاونی به ارائه خدمات درمانی و بهداشتی اشتغال دارند.

- در برخی از استانها شرکتهای تعاونی برای تعمیر و نگهداری راهها و جاده‌ها با

شرکت افراد شاغل و بازنشسته و فارغ التحصیلان تأسیس شده و از طرف ادارات کل راه و ترابری نگهداری و تعمیر جاده‌ها را عهده دار شوند.

- در شهرهای ساری، یزد و کرمان و بسیاری از شهرهای دیگر مدارس غیر انتفاعی تعاونی با شرکت فرهنگیان و فارغ التحصیلان دانشگاهها تأسیس شده و به ارائه خدمات آموزشی به خانوارها اشتغال دارند.

- در شهر آبادان یک شرکت تعاونی مرزنشینان، اداره یک بندر را از سازمان بنادر و کشتیرانی اجاره نموده و امور مربوط به صادرات و واردات و بارگیری و تخلیه کشتیها را از طرف واحد دولتی ذیربط، انجام می‌دهد. این واحد در سایر بنادر کشور نیز می‌تواند ایجاد و فعال گردد.

- شرکت تعاونی پسته رفسنجان، با عضویت حدود ۷۰۰۰۰ پسته کار خصوصی تشکیل شده و امور مربوط به خرید، انبار داری، بسته بندی، بازاریابی، صادرات و فروش پسته را که معمولاً به تنهایی از هیچ یک از اعضاء تعاونی ساخته نیست، انجام می‌دهد. این نوع تعاونی‌ها در اکثر شهرها و روستاهای ایران برای واحدهای خصوصی مانند برنج کاران، تولید کنندگان زعفران، زیتون و ... می‌تواند تأسیس شود و در آن علاوه بر تولید کنندگان واحدهای مزبور افراد تحصیلکرده نیز به عنوان مدیران و متخصصین نهادهای مدرن مزبور عضویت یافته و یا شاغل شوند.

- با توجه به چشم انداز توسعه آتی فعالیت ایرانگردی و جهانگردی در ایران، هم اکنون تعداد زیادی تعاونی‌های ایرانگردی و جهانگردی با کوشش سازمان ایرانگردی و جهانگردی برای ارائه خدمات توریستی در حال تأسیس است.

مواردی که به طور نمونه ذکر شد در کلیه بخشهای کشاورزی، صنعت، معدن، آب و برق و گاز، بازرگانی، هتلداری، رستوران، حمل و نقل، انبار داری، خدمات، بانک و بیمه، آموزش، بهداشت و درمان،